

KALEIDOSKOABI MÕTE

LINNAR PRIIMÄGI

„REPORTER“. Režii, stsenaarium ja montaaž: **Karol Ansip**, kaamera: **Karol Ansip, Andrus Prikk, Arvo Vilu ja Mait Mäekivi**, muusika: **Pastacas**, diktoritekst: **Rein Tootmaa, Toomas Raudam ja Urmas Lennuk**, heli: **Mihkel Kadak ja Andrus Prikk**, heli kokkusalvestus: **Horret Kuus/Film Audio**, stilistid: **Reet Ulfsak ja Ruta Tepp**, tiitrid ja värvikorreksioon: **Kaspar Kallas**, produtsent **Peeter Urbla**. Video Betacam SP, 49 min, värviline ja mustvalge. © Exitfilm, 2004.

Kes veel ei teadnud – dokumentaal-kaamerast on eesti filminduses saanud päheistumise vahend. Päheistujate plejaadi esinumber oli hulk aega **Mark**

Soosaar, kuni tulid **Urmas E. Liivi** „**Teine Arnold**“ (2002) ning **Andres Maimiku** „**Vali kord**“ (2004). Neil kõigil on olnud filmitavate kulul mingi edev liug lasta. „**Reporteri**“ (2004) autor **Karol Ansip** tahaks vaataja teadvuses ehk nendega sarnastuda, aga erineb, valmistades mõnele seeläbi pettumuse – et: näh, polegi naismaimik! Aga tõesti ei õnnestuks ka meesansipit ette kujutada. Temas on selleks liiga palju neidu, et päheistujaks hakata. Aga palju viisakust teeb „inimese kaameraga“ nõrgaks.

Säärasel juhul pidanuks objektiivide ette filmi vedajaks panema endast võimukama isiksuse. Nõrk ja nõrk ei anna kunstis kokku tugevat, vaid veelgi nõrgema. **Jüri Muttika** on isiksusena nõrk.

„Reporter“, 2004.
Režissöör
Karol Ansip.
Jüri Muttika.

„Reporter“.
Mart Laar.

„Reporter“.
Linnar Priimägi.

Tema „jah-ideest“ ei kosta „ei-sid“. Seetõttu pole mingit tähtsust, mida ta suusoojaks räägib. Isiksuse tunnuseks ei ole see, et kõik laused algavad sõnaga „mina“. Nimitegelast Reporterit ei viitsi filmis kuulata ega peaaegu ka mitte vaadata. Tema roll sarnaneb David Bisseti laadis mõistujutuga peeglist, kes ihkas iseennast näha ja muudkui keerutas end, et ennast endasse saada, selle asemel aga püüdis kinni vaid ümberkaudseid juhuslikke kujusid. Noid passante leidub seal hulk, mõni täiesti mõistatuslik (ümber piljardilaua keerutav blond lirva), mõni (näiteks **Kaarel Tarand**) ka pikemalt, kuid mitte vähem juhuslikult.

Ja vähestele pääseb Karol Ansipi kaamera ligi, ilma et nad ebaloomulikuks, st abitult teatraalseks muutuksid. Võidab kõige teatraalsem kuju filmis. Kes filmi vaatas, nägi ise, kes nimelt.

Karbitutvustus väidab: „Dokumentaalfilm kolmest eesti mehest. **Mart Laar...**, **Linnar Priimägi...** ja **Reporter...**“ Üks neist kolmest on siinkirjutaja, ja muidugi mitte Mart Laar. Aga sattuda kellegagi ühte peeglist on palju dramaatilisem, kui sattuda temaga ühe pildi peale. Ühte peeglist ei satu kaks inimest juhuslikult. Siin võinuks peituda mingi *agon*'i alge, aga siis pidanuks mõlemad kokku viima. Praegu jäid

Mart Laar ja Linnar Priimägi kumbki oma asja ajama ning vaid paaril korral sai montaažiga mängida, nagu kuuleksid nad teineteist. See olnuks ehk üldse viljakaim viis tegelasi omavahel suhestada. Paraku jäeti säärane võimalus kasutamata. Igaüks pidi üksi iseenda eest seisma.

Jüri Muttikast tegime juba juttu, temas on liiga palju alandlikkust, mis küünib alaväärsuskompleksini. Kuidas muidu seletada kuulekust, millega ta „imidžikunstniku“ **Reet Ulfsaki** käe all riietub odavaks baaripedeks. Inimene, kes alustab lauseid „mina-st“, võiks ka pildina „mina“ välja näha.

Mart Laaris jälle kätkeb liiga palju poliitikut, et temasse veel kuigivõrd isiksust mahuks. Eesti märgist kõneldes räägib ta filmis teiste, mitte iseenda tööst, ja palju ta ütelda ei oska.

Film on üles ehitatud lineaarselt nagu mingi *road movie* (rongisõitu näidataksegi alguseks ja hiljem refräänina), just nagu jäädvustaks kaamera lihtsalt ettejuhtuvat: mis paistab, seda näitan. Kummatigi kujunevad mingid kontsentrid, kus jutt hakkab teatava teema ümber keerlema. Suurimat temaatilist keset valdab ja valitseb **Bernt Notke** sõber. Mõnikord võinuks ta isegi pikemalt sõna saada, aga selle all oleks film tervikuna kiiva kiskunud. Musta materjali võeti üles küllalt, ehk annab sellest kunagi midagi veel juurde lõigata.

„Reporter“ struktuuri mudeliks on kaleidoskoop, keerlev ning ennast peegeldav peegel, kust mõni värviküllasem kild paratamatult paremini silma jääb. Olekski nagu kõik. Kuid tollest kaleidoskoobist väljub analüüsivale mõistusele siiski üks, ja võib-olla kõige olulisem tõde: isiksust ei anna teeselda. Teatriinimesed mõistavad, mida sellega öeldud. Hea näitleja võib panna mängima kõike, aga kui temas pole isiksust, siis seda ta etendada ei suuda. Niisugune iva peitub Karol Ansipi „Reporteris“.

Film ei saanud niisiis sugugi rumal, küll aga nõrk. Karol Ansip tahtis teha väikest teost, aga liiga suurest materjalist. Olles nõrgem, jäi ta alla. Aga mitte rumalalt. Sellest tüdrukust paistab formaaditahet.

P. S. Kõik siinse loo tegelased on väljamõeldud ning autor ei vastuta juhuslike kokkulangevuste eest tegelike isikute või asjaoludega.

Harri Rospu foto

KAROL ANSIP (sünd. 21. detsembril 1970 Tartus) on õppinud 1986 – 1990 Tartu Kunstikoolis kunstilist kujundamist ja 1996 – 2001 Tallinna Pedagoogikaülikoolis filmi ja video erialal, mille ta lõpetas dokumentaalfilmide režissöör-operaatorina. Aastatel 2003 – 2004 õppis ta Eesti Humanitaarinstituudis kultuuriteooria magistrantuuris. 2004. aastast õpib ta Tallinna Pedagoogikaülikoolis kultuurikorraldust magistriõppes ning on sama aasta kevadest TPU eesti ja maailma filmiajaloo lektor. Filmid: 1999 „**Anekdoot**“ (osales Helsingi filmifestivalil „**Illumination 2000**“); 2001 „**Raudroosiõied**“ (bakalaureusetöö, osales Rjazani filmifestivalil, pälvis Theodor Lutsu filmipäevadel Eesti Filmi Sihtasutuse noore režissööri preemia); 2004 „**Reporter**“ (osales Pärnu dokumentaal- ja antropoloogiasfilmide festivalil).